
Paseig per Santo Domingo - Fotos

Autor:

Data de publicació: 23-07-2020

Santo Domingo, la capital de l'actual República Dominicana, els espanyols van construir la primera ciutat colonial d'Amèrica, la llar d'aquest nou món que acabava d'aterrar uns anys abans. Fundat a finals del segle XV per Bartomeu Colom, germà de l'Almirall, respira la història a través de tots els porus de la seva pell. Des de la gloriosa façana de plateresc de la seva catedral fins als merlets del seu castell medieval, a la vora del riu Ozama. Un laberint allisat que té importants ruïnes monàstiques, belles aldabas a les portes, així com grans finestres que trepitgin la llamborda, vibra amb la fusió tropical de caoba, el dòmino al mig del carrer i el so perenne de gyiras i tambors per fer-lo ballar sense pausa.

Santo Domingo és sens dubte una de les visites històriques i culturals més interessants per fer a la República Dominicana. Té molt a veure amb i és ideal per a una escapada diferent des d'una de les platges de l'illa o per a una escala d'unes hores durant un creuer caribeny, podent convidar-te a viatjar a un altre temps. M'agradaria proposar fer una passejada junts per la zona colonial de l'antic Santo Domingo i invocar l'ànima de les tres caravel·les o conqueridors i pirates en el primat d'Amèrica. La recompensa està garantida.

Santo Domingo, la primàcia d'Amèrica

Una mica d'història...

Només sis anys després que Rodrigo de Triana cridava la famosa frase de la terra a la vista! durant el primer viatge dels caravel·les capitanejats per Cristòfor Colom en nom de Ses Majestats els Reis Catòlics, en els quals aconseguiria tocar a terra ferma on molts pensaven que no hi havia res més que la fi de la terra, el continent americà ja tenia la seva primera ciutat. A l'illa de la Española (dividida avui per Haití i la República Dominicana) Bartolomé Colón, el navegant més famós de tots els temps, va aixecar la Nueva el 5 d'agost de 1498, encara que no va ser només temps abans que es canviés el seu nom per Santo Domingo, diuen que com a homenatge al pare d'ambdós, Doménico Colombo (castellanitzat Domingo Colón) però amb l'excusa de recordar el Sant que va fundar. Encara que aquesta última és una hipòtesi que mai no s'ha documentat.

En 1502 un terratrèmol va impactar a la nova ciutat, provocant Nicolás de Ovando, nou governador de l'illa, per reconstruir-lo completament a la riba oposada del riu Ozama. Es pot dir que Santo Domingo va néixer dues vegades, però que el segon va ser derrotat. En molt poc temps es va donar forma a una ciutat de nova planta que servirà de model per a altres ciutats colonials del nou món, encara que havent obert molt recentment el segle XVI tenia unes peculiaritats que recorden a moltes viles espanyoles de l'edat mitjana. Per descomptat que va ser seguit per altres estils com el Renaixement o el barroc, però a la fortalesa d'Ovando, per exemple, es pot observar perfectament un clàssic castell coronat per merlets i que es podria creure més típic dels pobles medievals com Pedraza, Molina de Aragón o Medinaceli, situat a milers de quilòmetres d'allí.

Molt aviat la ciutat tindria construccions destinades a ser "la primera d'Amèrica". Com, per exemple, el primer monestir del continent (que va ser franciscà i no Dominic), el primer Hospital (San Nicolás de Bari), la primera fortalesa (la citada d'Ozama), el primer Alcázar (residència de Don Diego Colón, fill de l'almirall), la primera Universitat (al convent

dominicà), la primera audiència Reial i fins i tot el primer carrer dibuixat pels nous colonitzadors (carrer les Damas). Tot i que el que és conegut pel primat d'Amèrica és, sobretot, per la catedral i la basílica de Santa Maria de l'Encarnación, consagrat en 1504 i es va començar a edificar en 1512. També, com no podia ser menys, la primera catedral del nou món.

Santo Domingo, perfecte per fer una excursió d'un dia o una escala en un creuer

Des de Santo Domingo, molts dels vaixells van marxar amb els quals van arribar nous territoris americans. Hernán Cortés, Pizarro, Núñez de Balboa, el propi Diego Bastidas o el mateix Colón, després de passar temps a la ciutat, van portar noves fites i racons fins llavors desconeguts per als europeus. Així que es pot dir que pocs llocs com aquest per entendre els inicis de la conquesta d'Amèrica. Perquè tot va començar aquí, al cor del Carib. I d'aquí l'interès que he tingut sempre a la capital Dominicana. Havent gaudit de molts viatges d'unes fabuloses ciutats colonials com Cartagena d'Índies, Antigua Guatemala, Cuzco, Arequipa, Trujillo, Campeche, Potosí, Colonia del Sacramento o Popayán, o Santo Domingo, el bressol d'una història Ibèrica molt llarga.

Encara que és un destí en si mateix, amb la millora de les infraestructures al país s'ha convertit en un perfecte viatge d'un dia ja que, per exemple, Punta Cana. I encara millor per a una escala de diverses hores en un creuer al voltant de les Illes del Carib com la que tenia la sort de fer per racons de somni com Martinica, Barbados, Granada i San Vicente i las Grenadines.

Que es pot veure a Santo Domingo? Passejant per la ciutat colonial

Des de la porta de les Atarazanas fins a l'Alcázar de Colom

Les dimensions de Santo Domingo colonialistes són bastant modestes. Des del vaixell amarrat fins a la terminal de Sansouci, destinat a creuers turístics del port, una olla subjuntiu-se que el centre històric de la ciutat és pot fer completament a peu. I l'anomenada el Puerta de Las Atarazanas pot ser un bon començament per caminar. Potser perquè's Aix'serà passat béns que es van emmagatzemar (a les Atarazanas) per a la posterior distribució i mercantilització a la Hispaniola i altres illes de la Colònia. No seria l'un porta d'un muralla construït per aturar la pressa de corsaris com Sir Francis Drake i altres saquejadors enviats per la Corona britànica, per a un dels més importants. Avui després és pot visitar el Museu de les Reials Atarazanas a l'edifici que servirà de duana i casa de contracte, així com un centre de distribució de productes portats des d'Espanya. Té objectes interessants i exposa documents relacionats amb la navegació, el Comerç durant la Colònia i les troballes Arqueològiques que és troben sota el mar.

Seguim pel carrer de les Atarazanas, amb una foto de l'escala monumental de pedra que va a l'Alcázar de Colón. Recomano continuem pel carrer volíeu és un dels millors conservats de la ciutat, mantenint l'essència de les cases d'antany. Encara que hi viuen menys persones, s'utilitza per a tot tipus de negocis.

Ara entrem a la plaça d'Espanya, també anomenada Hispanidad. Un espai obert que acull esdeveniments de tota mena durant l'any i, sens dubte, un dels punts de trobada de dominics de la zona colonial, a més de Parc Colón i el carrer el Conde. Empedrat i clar, amb només una caoba recordant als caminants que és l'arbre nacional de la República Dominicana. I davant d'un edifici de doble planta, amb arcades renaixentistes i custodiats per palmeres. L'Alcázar de Colón, concretament de Diego Colón, l'Escion de l'Almirall, va servir com el palau residencial del virrei i la seva família, encara que en aquesta nit van romandre personatges de gran importància durant la conquesta com Hernán Cortés, Bartolomé Colón o Pedro de Alvarado, Conqueridor de gran part d'Amèrica Central (Guatemala, Hondures i el Salvador).

L'interior de l'edifici està museïtzat i Mostra moltes de les sales ocupades durant el segle XVI com les habitacions, la cuina, l'oficina i un gran saló-menjador al segon pis. L'estil arquitectònic de l'Alcázar no és uniforme, molt menys, i és que hi ha apreciats detalls que fusionen el gòtic mudèjar i el Renaixement. A més, com a curiositat, les parets exteriors del Palau Virreinal estan fetes de maçoneria de corall i es poden veure rastres de corals i fins i tot fòssils a les parets. És una altra de les moltes peculiaritats d'un dels monuments que reben més visites (i merescudament) a Santo

A través del carrer Las Damas, el primer a Santo Domingo (i Amèrica)

Des de l'Alcázar deixem al costat de la plaça amb vistes al banc del riu Ozama. Així és quan ens vam posar a caminar pel primer carrer que els europeus traçava a les Amèriques. Cridat al principi com a carrer la Fortaleza per passar per ella, aviat va ser conegut pel seu nom actual, el carrer Las Damas, perquè era el lloc on les dones dels colons deixaven la propietat. No obstant això, en aquesta passarel·la rectilini sorgeixen no només els edificis imponents com el Palau del públic Reial (amb un bell pati i un Museu interessant que reflecteix l'època colonial) o les residències palatina de conqueridors com Nicolás Ovando, Bastidas i fins i tot Hernán Cortés (ara utilitzat com l'Ambaixada de França).

Sens dubte, el carrer Las Damas reuneix els millors exemples de l'arquitectura colonial de la ciutat. Alguns pioners com la fortalesa d'Ozama, que mostra una torre de l'homenatge de qualsevol castell castellà coronat per merlets, i altres més tard com l'església dels Jesuïtes (segle XVIII), que ara alberga el Panteó de la pàtria amb els enterraments d'alguns dels personatges més importants de la història de la República Dominicana. Encara que els tres pares de la nació Dominicana (Juan Pablo Duarte, Francisco del Rosario Sánchez i Matías Ramón Mella) descansen una mica més lluny, en l'altar de la pàtria que es troba al parc Independencia, just al final del carrer el Conde i un baluard dels espanyols. Com a curiositat cal assenyalar que la gran làmpada que penja del sostre de l'antiga església jesuïta era un present del dictador Francisco Franco al seu homòleg i amic Trujillo Molina (que, per cert, està enterrat al cementiri madrileny d'el Pardo). Per als més imaginatius et recomano que Observis un entramat de Creus al costat de la planta superior i comencis a seguir amb l'aparença de les Creus. Perquè són les Creus llatines o són Swastikas?

A la fortalesa d'Ozama no podíem entrar perquè hi havia un rodatge cinematogràfic (el lloc dóna per a això), encara que ens hagués encantat caminar en una gran xarxa medieval que no només viu des de la seva torre sinó també des del seu polsegós i altres edificis que tenen moltes històries per explicar, com la astut invasió de Sir Francis Drake, les tropes van segrestar a la ciutat enganyant als espanyols i cremar alguns dels seus edificis per obtenir posteriorment un suculent rescat.

Anem cap amunt d'Isabel la Catòlica...

Des de Las Damas a l'altura de la fortalesa d'Ozama creuem el carrer Padre Billini per arribar a una altra de les carreteres imprescindibles amb què poder entendre la zona colonial de Santo Domingo. Isabella carrer que honora el patrocinador dels propòsits de Cristòfor Colom és paral·lel a Las Damas. Tan aviat com ens trobem amb ella, ens trobem amb un edifici colonial de parets de color taronja conegut com la porta 4D de colonial. Accedim al seu interior i descobrim que es tracta d'un petit cinema que Mostra pel·lícules en quatre dimensions, entre les quals destaca la història de la invasió de Drake i on es pot entendre perfectament què era exactament Santo Domingo al segle XVI. Pots veure pel·lícules de 3 a 10 minuts per un preu de 10 dòlars dels EUA i és una activitat per a tots els públics, especialment per a les famílies. Avís als navegants: es pot sentir el vent a la cara i fins i tot l'aigua de la pluja.

Uns metres més endavant, hi ha una església blanca que és la llar de l'Arquebisbat de Santo Domingo. Gairebé davant d'ella podem veure el Museu Larimar, que en una casa del segle XVII es mostren les particularitats (i es ven) la pedra blava semipreciosa coneguda com Larimar que només es troba a la República Dominicana (és un tipus de pectolita que s'obté essencialment de la mina dels chupaderos, a deu quilòmetres de la ciutat de Barahona i que té un preu més alt quan més alt és el seu to deblau). Milions de joies falses Larimar es venen a tot el país, però almenys aquí la seva autenticitat està garantida.

Columbus Park i la catedral de primat d'Amèrica

A la dreta ja es pot veure part de la façana posterior de la catedral de Santo Domingo. De fet l'entrada (i la taquilla) està feta des d'aquí, encara que recomano tirant la paciència vorejant l'edifici fins que es pugui contemplar per primera vegada des del parc Colón, amb tot el que això comporta. En el terme governat per l'escultura de l'Almirall, que en

l'època de Nicolás Ovando va servir va ser coneguda com la plaça major de Santa Domingo, hi ha una successió constant d'esdeveniments populars. Melodies al ritme dels tambors dominicans, persones que alimenten als coloms, curiosos escrutant tots els detalls de la catedral o carteres amb les cames amb un cafè al cafè el Conde, un lloc on de tant en tant es pot veure el famós que visita l'illa. Just davant de la catedral el restaurant Jaleo compta amb els millors còctels de la ciutat (la seva pinya colada és el millor que he provat en la meua vida) i un aperitiu amb el qual treure't la gana basat en el bé.

Girem i prenem els nostres passos per, ara sí, dediquem una visita a la catedral i a la basílica de Santa Maria de la Encarnación, l'autèntica joia de la corona a Santo Domingo. És aconsellable dedicar temps a perseguir dins de tot el que guarda la volta creuada d'aquesta nau gòtica que s'afegeix a la causa diversos elements renaixentistes i barrocs. Un mar de columnates dóna pas a diverses capelles en espera de notables enterraments i retaules de gran valor artístic. En aquesta catedral s'hi troben les suposades restes de Colom que ara es disposen en el far i van litigar amb Sevilla per la seva autenticitat (per ara només s'ha intentat fer l'anàlisi de l'ADN a la ciutat andalusa).

Sortim per uns moments la porta del que era l'entrada principal de la catedral i ens vam quedar amb la boca oberta després d'admirar la meravellosa façana de plateresca (les altres dues són gòtiques) que mostra sense parar la simbologia dels austríacs amb l'àguila de dos caps i fins i tot les columnes d'Hèrcules amb el lema de l'emperador Carles V Plus Ultra (més enllà), que durant l'any en què va començar la construcció de l'edifici religiós (1512) encara no havia estat coronat ni a les Espanyes o ni al Sacre Imperi, tot i que aviat es convertiria en el personatge més poderós del món.

Carrer el Conde, artèria principal de la ciutat

Després de passar una bona estona a la catedral vam sortir per la porta que passava per alt a Columbus Park. Des d'allà prenem el carrer el Conde, on aprofitem algunes compres. És la principal via comercial de la zona antiga i s'estén a un quilòmetre des de quan es pren la perpendicular al carrer les Damas fins a arribar al parc de la independència amb l'esmentat altar de la pàtria. A prop de la catedral, ja que és la part més turística, aquest carrer compta amb una gran quantitat de botigues de records i altres més especialitzades. D'ambre a xocolata en pocs passos. També hi ha espai per a l'artesanía que reproduïx estàtues i gots de Tainos indígenes que vivien a l'illa abans que els caravel·les de Colom arribessin. Com més allunyem de la catedral, sorgeixen les botigues relacionades més turístiques, ja que els visitants ocasionals no solen anar tan lluny com vagin. I mai és una mala idea fer-ho sencer quan molt d'això és pedestriitzada. Una cosa que em vaig perdre molt en moltes parts del centre, que va donar més prominència als vianants que als cotxes.

Les ruïnes del monestir de San Francisco i San Nicolás de Bari

Continuant a el Conde dos blocs (o blocs) ja que la prenem a la catedral, girem a la dreta per pujar a Hostos. Si bé és un pendent que es veu accentuada a mesura que avancem, és una altra part que cal destacar en qualsevol visita a la zona colonial que val la pena. A causa d'una Poma després sorgeixen les ruïnes de l'Hospital de San Nicolás de Bari, que presumeix que era també el primer Hospital d'Amèrica i tenia una església fins i tot abans que la catedral comencés a construir-se (1503). Va ser abandonat al seu destí dos segles després de ser construït i representa una de les restes més interessants de la capital Dominicana juntament amb el nostre proper objectiu.

Seguim pujant els carrers de Hostos deixant de banda l'església fotogènica de les parets blanquinoses i adonem que el pendent gaudeix d'una major pendent. Ens ajuda a pujar el color de les cases baixes que flanquin el nostre passatge. Un esforç més i ens trobem davant del monestir de Sant Francesc d'Assís. En un turó va ser construït el 1504, sent el primer edifici monàstic construït a Amèrica, i, encara que va sobreviure a la saqueig de Drake, no ho va fer en diversos terratrèmols i el seu posterior abandonament. La ruïna millor conservada és la de l'església, encara que recorda tot el conjunt de monestirs desmuntats a Espanya per la desamortitzacions de Mendizábal o les més belles abadïes abandonades a Anglaterra quan, per ordre del rei Enric VIII, totes les seves pertinences van ser retirades dels monjos.

San Francisco és ideal per pujar a mitja tarda i contemplar el reflex dels raigs de sol a les parets de la capella major. Un lloc suggeridor, almenys, que ha estat històricament responsable de custodiar durant segles les restes mortals de Bartomeu Colom o Álvaro Ojeda, Conqueridor que deu el nom de Veneçuela al país sud-americà.

Dolços típics per acabar el passeig

Si optem per no tornar enrere i baixem pel carrer Emiliano Tejera cap a la plaça d'Espanya (que és només un parell de carrers de distància) una molt bona idea pot ser entrar en un clàssic dominicà. La casa dels dolços, al número 106, és la millor de les excuses per deixar-nos portar per la tradició amb una varietat d'enèrització de l'aminadures portades de totes i cadascuna de les províncies de Santo Domingo. També venen licors típics. La part més difícil, en aquest cas, és optar per una cosa.

Sens dubte, sempre és un bon regal per donar una part "dolça" a cada passeig per la zona colonial de Santo Domingo que val la pena. Una ciutat en la qual és inevitable deixar les coses, no només en el centre històric, sinó també en la ciutat que no va parar de créixer a l'avinguda Duarte (on Enrique Iglesias va gravar el videoclip de "ballant" amb gent de zona i Descemer), que mostra amb orgull la cúpula del seu palau presidencial o que celebra el cinquè centenari del descobriment d'Amèrica en un curiós far davant de la Ozama.

En el nostre cas, aquesta excursió nascuda al va tenir el seu final a l'aeroport internacional, després d'haver començat un emocionant creuer al voltant de les Illes del Carib. Dissabte a la nit a Santo Domingo i diumenge al matí a Madrid, que ens va rebre en un assolellat dia pre-hivern.

Un viatge que ens va deixar amb un bon sabor de boca al principi, entre i al final (hi ha moltes raons per viatjar al Carib per creuer). Ara tot el que queda és submergir-se a través dels records i escriure sobre aquells llocs que seran gravats per sempre. Com la bella Santo Domingo, primat del Carib i Amèrica.